

Komuniké: aktuálna situácia a volby do COPA-COGECA

Predstavitelia Agrárnej komory Českej republiky (AKČR), Maďarskej agrárnej komory (NAK), Národnej rady poľnohospodárskych komôr Poľska (KRIR) a Slovenskej poľnohospodárskej a potravinárskej komory (SPPK) sa stretli na 58. zasadnutí poľnohospodárskych komôr Vyšehradskej štvorky, ktoré sa uskutočnilo v Slovenskej republike, v Červenom Kláštore, v dňoch 9. - 10. septembra 2015.

Zástupcovia komôr prediskutovali nasledovné body:

1. Situáciu v sektore mlieka a možnosti jej riešenia.
2. Aktuálnu situáciu na poľnohospodárskych trhoch s dôrazom na výsledky žatvy 2015.
3. Volby do orgánov COPA-COGECA a podporu kandidátov V4.

Sektor mlieka predstavuje v krajinách V4 veľmi dôležitú súčasť poľnohospodárstva a významne sa podieľa na zamestnanosti. Zástupcovia agrárneho sektora krajín V4 vyjadrili znepokojenie nad vývojom aktuálnej situácie v sektore mlieka. Navýšenie dodávok mlieka na európskom aj svetových trhoch, zrušenie mliečnych kvót od 1.4.2015 spolu s ruským embargom spôsobilo veľký pokles nákupných cien v celej EÚ. V roku 2015 došlo k výraznému prepadu cien pod výrobné náklady. Pri súčasnej úrovni nákupných cien vzniká mnohým prvovýrobcom strata a viacerí sú nútení produkciu ukončiť. Odborné analýzy ukazujú, že dôvodom týchto strát nie sú vysoké náklady, ale nízke príjmy. Zástupcovia spracovateľského priemyslu udávajú ako dôvod nízkych nákupných cien tlak obchodných reťazcov a zneužívanie ich dominantného postavenia na trhu. Marže obchodných reťazcov pritom stále rastú.

Súčasná situácia je veľkou hrozbou pre budúcnosť sektora nielen v krajinách V4, ale aj väčšiny krajín EÚ. Ceny surového kravského mlieka sú najnižšie od roku 2009. Tí ktorí investovali a modernizovali produkciu sú momentálne vo veľmi nevýhodnej pozícii. V prípade, že Európska únia nezasiahne, sa zástupcovia poľnohospodárskych komôr V4 obávajú, že situácia sa na jeseň môže ešte zhoršiť z dôvodu očakávaného rastu nákladov. Situáciu komplikuje aj nízka úroda krmovín a vzhľadom k aktuálnemu stavu porastu kukurice sa očakáva aj nárast cien jadrového krmiva.

Zástupcovia poľnohospodárskych komôr V4 nie sú spokojní s návrhom Európskej komisie o úrovni podpory pre riešenie aktuálnej krízy na poľnohospodárskom trhu. Navrhovaná pomoc je dobrým začiatkom dialógu a signálom, že politici začínajú brať situáciu vážne, avšak pokiaľ ide o posledný návrh podpory, sú navrhované opatrenia podľa nášho názoru prejavom hanebného nepochopenia vážnosti súčasnej situácie.

Celkový vplyv strát z ruského exportného trhu sa odhaduje na 5,5 miliárd eur ročne. Navyše, príjmy európskych farmárov boli ovplyvnené výkyvmi na trhu zapríčinenými zrušením režimu kvót a vážnymi problémami spôsobenými suchom.

Účastníci zasadnutia V-4 uvítali iniciatívu Copa - Cogeca a sú potešení, že Komisia navrhla určité prostriedky z obrovskej sumy 900 miliónov z pokút z nadprodukcie, aby boli vyplatené farmárom, ktoré sa vrátia do sektora, ale takisto sme sklamaní, že nie všetky prostriedky pôjdu nazad do sektora. Krajiny V4 vítajú fakt, že priame platby poľnohospodárov budú urýchlené, aby pomohli zlepšiť krátkodobé problémy s financovaním.

Z vyššie uvedených dôvodov je nevyhnuté prvovýrobcov mlieka podporiť všetkými dostupnými prostriedkami. Zástupcovia poľnohospodárskych komôr krajín V-4 preto navrhujú nasledovné opatrenia na úrovni Európskej únie, ktoré by mohli zlepšiť situáciu v sektore:

1. Kompenzácia strát prvovýrobcov mlieka zo strany EÚ

EÚ by mala kompenzovať straty prvovýrobcov mlieka, ktoré vznikli výrazným poklesom nákupných cien. Kompenzácie by boli vyplatené zo zdrojov za prekročenie mliečnych kvót a iných doplnkových zdrojov;

Predstavitelia V4 si myslia, že celá suma 900 miliónov, získaná z pokút za prekročenie mliečnych kvót by mala byť určená na pomoc v sektore mlieka. Rozdelená by mala byť proporcionálne v rámci jednotlivých členských krajín podľa pridelených produkčných kvót.

Kompenzácie by mali byť vyplatené zo zdrojov iných ako SPP rozpočtu, takže priame platby by neboli ovplyvnené. Ukončenie režimu kvót a ruské odvetné embargo nie sú chybou európskych farmárov. Napriek tomuto faktu, nesú bremeno negatívnych vplyvov oboch rozhodnutí.

2. Kompenzácia za straty prvovýrobcov mlieka z EÚ by mali byť primárne distribuované medzi farmárov v tých členských krajinách, ktoré majú väčší prepád cien ako je 18 %.

3. Zvýšenie bezpečnosti prvovýrobcov prostredníctvom tzv. "záchrannej siete" EÚ

Je potrebné zvýšiť intervenčnú cenu mlieka a mliečnych výrobkov a nájsť nové riešenia v opatreniach SPP na zabezpečenie trhu.

4. Znovuzavedenie exportných dotácií a posilnenie programov propagujúcich konzumáciu

čerstvého mlieka a mliečnych produktov v rámci trhu EÚ. Je žiadúce, aby sa hľadali nové potencionálne trhy pre mliečne komodity a trvanlivé mliečne produkty s vysokou pridanou hodnotou mimo územia Európskej únie a nárast propagačných aktivít pre tieto produkty na týchto trhoch prostredníctvom primeraných programov na európskej aj národnej úrovni.

5. Posilnenie a zvýšenie zdrojov programov Spoločnej organizácie trhu (CMO) v rámci "Schémy školského mlieka" aby mali deti a mládež zdravšiu alternatívu k sladeným nealkoholickým nápojom.

6. Zlepšenie transparentnosti v reťazci mlieka a odstránenie nekalých praktík obchodných reťazcov na zabránenie zneužívania dominantného postavenia obchodných reťazcov prostredníctvom európskej legislatívy.

Zástupcovia poľnohospodárskych komôr zároveň potvrdili nevyhnutnosť zavedenia podporných opatrení aj na národnej úrovni.

Ekonomická situácia poľnohospodárov v Európskej únii je zlá, a preto účastníci zasadania V4 podporujú Demonštráciu, ktorá sa uskutočnila 7. septembra v Bruseli a ktorú organizovala COPA-COGECA a žiadajú Európsku Komisiu, aby prijala nevyhnutné opatrenia na zvýšenie ziskovosti poľnohospodárskej produkcie.

Účastníci stretnutia zhodnotili aktuálnu situáciu na poľnohospodárskych trhoch krajín V4. Žatevná sezóna bola jedna z najsušších v ostatných rokoch. Rekordné teploty sprevádzané malým úhrnom zrážok zapríčinili nedostatok vody v niektorých oblastiach. Úroda bola v niektorých oblastiach výborná a dosahovala rekordy, niekde však nedosiahla ani úroveň minulého roka. Žatva vďaka horúcemu a suchému počasiu prebehla rýchlo a bez väčších problémov. Sucho však negatívne ovplyvnilo krmoviny a v prípade jesenných plodín, predovšetkým kukurice sa očakáva vysoký výpadok úrody. V niektorých oblastiach sa sucho podpísalo aj na hrošej kvalite obilnín, predovšetkým v nezavlažovaných oblastiach. Ceny obilnín a olejní zaznamenali mierny pokles. Zároveň však trhy reagujú na pokles ceny fosílnych palív a pád akcií na čínskej burze. Čo sa týka zemiakov, chmeľu, ovocia a zeleniny je možné jednoznačne predpokladať zníženie produkcie.

Účastníci stretnutia sa dohodli, že ďalšie stretnutie poľnohospodárskych komôr V4 sa uskutoční 25. - 26. 11. 2015 v Maďarsku.

Komuniké bolo vydané v piatich vyhotoveniach, pričom po jednom vyhotovení obdržala každá delegácia a jeden originál bude zaslaný organizáciám COPA-COGECA.

v.r. Miroslav Toman, predseda AKČR
v.r. Balázs Györffy, prezident NAK
v.r. Wiktor Szmulewicz, predseda KRIR
v.r. Milan Semančík, predseda SPPK